

PHAROS4MPAs

**ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ
ΘΑΛΑΣΣΑ:**

**ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΑΛΙΕΙΑ**

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ
ΕΚΘΕΣΗ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2019**

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ: ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Η ερασιτεχνική αλιεία είναι μια από τις δημοφιλέστερες δραστηριότητες αναψυχής στις παράκτιες ζώνες όλου του κόσμου: συμμετέχει μεγάλος αριθμός ανθρώπων που καταβάλλει υψηλό επίπεδο αλιευτικής προσπάθειας. Στην Ευρώπη υπάρχουν σχεδόν εννέα εκατομμύρια ερασιτέχνες αλιείς, οι οποίοι παράγουν περί τα έξι εκατομμύρια ευρώ ετήσια κέρδη για τις οικονομίες των κρατών μελών. Ερασιτέχνες αλιείς υπάρχουν σε όλο το μήκος των βόρειων ακτών της Μεσογείου, ενώ είναι εύκολη η πρόσβαση σε μεγάλο αριθμό τοποθεσιών όπου επιτρέπεται το ψάρεμα με βάρκα και με ψαροτούφεκο.

Παρόλο που ο αριθμός των ερασιτεχνών αλιέων έχει υπολογιστεί σε ορισμένες τοποθεσίες (κυρίως στις ΘΠΠ), ο συνολικός τους αριθμός παραμένει άγνωστος. Οι εμπειρογνώμονες, ωστόσο, συμφωνούν ότι στη Μεσόγειο ο αριθμός των ερασιτεχνών αλιέων έχει φτάσει σε κρίσιμο επίπεδο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι Βαlearίδες Νήσοι, όπου ο αριθμός των αδειών ερασιτεχνικής αλιείας έχει τετραπλασιαστεί κατά την τελευταία 20ετία.

Είναι σαφές ότι η αύξηση της αλιευτικής προσπάθειας που καταβάλλεται σε αυτό το είδος αλιείας είναι πιθανόν να οδηγήσει σε αύξηση των αλιευμάτων και, ως εκ τούτου, να επηρεάσει τα ιχθυαποθέματα, αλλά και την προστασία ευάλωτων ειδών. Σύμφωνα με κατά προσέγγιση εκτιμήσεις της ΕΕ, η ερασιτεχνική αλιεία αντιστοιχεί στο 10% του συνόλου της αλιευτικής παραγωγής στη Μεσόγειο Θάλασσα.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΡΙΝΩΝ ΚΑΙ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΣΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ, ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΟΣΝΙΑΣ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗΣ.

0 250 500 750km

ΠΗΓΗ: IFREMER αναθεωρημένο από το WWF France (2019)

Λόγω της χαμηλής διαφοροποίησης μεταξύ ερασιτεχνών αλιέων και παράκτιων αλιέων, δεν είναι ακόμα εφικτός ο εντοπισμός λιμενικών εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται συνολικά ή εν μέρει για δραστηριότητες αναψυχής στις υπόλοιπες Μεσογειακές χώρες.

ΣΗΜΕΙΑ ΟΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΜΑΡΙΝΕΣ

● Μαρίνα

ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

■ Περιοχή εντός 6 μιλίων από την ακτή

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ δεν έχουν καταλήξει ακόμα σε κοινό ορισμό της θαλάσσιας ερασιτεχνικής αλιείας. Η Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο ορίζει τη θαλάσσια ερασιτεχνική αλιεία ως εξής: «Αλιευτικές δραστηριότητες που εκμεταλλεύονται τους θαλάσσιους έμβιους υδρόβιους πόρους για λόγους αναψυχής ή αθλητισμού υπό τον όρο της μη πώλησης ή εμπορίας των αλιευμάτων».

Απαιτείται, ως εκ τούτου, σαφής και από κοινού συμφωνημένος, ευρωπαϊκής εμβέλειας, ορισμός της θαλάσσιας ερασιτεχνικής αλιείας τόσο για λόγους κανονιστικούς, όσο και για λόγους επιβολής. Η ύπαρξη κατάλληλου ορισμού θα διευκόλυνε τον σαφή διαχωρισμό μεταξύ διαφορετικών μορφών αλιείας, αλλά και διαφορετικών μεθόδων ερασιτεχνικής αλιείας. Ο ορισμός θα πρέπει να ισχύσει για όλη τη λεκάνη της Μεσογείου, ιδιαίτερα σε ορισμένες περιοχές με πολύ σοβαρά ζητήματα επιβίωσης (από την αλιεία).

Οι συστάσεις της παρούσας έκθεσης ισχύουν αποκλειστικά και μόνον για την ερασιτεχνική αλιεία και δεν αφορούν σε καμιά περίπτωση την αλιεία αυτοσίτησης¹.

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Οι ΘΠΠ διαδραματίζουν ρόλο-κλειδί στην προστασία, αλλά και στον εμπλουτισμό των ιχθυαποθεμάτων εντός των χαρακτηρισμένων τους ορίων. Αποτέλεσμα της επιτυχίας τους είναι η έλξη που ασκούν στους ερασιτέχνες αλιείς, οι οποίοι προσδοκούν μεγαλύτερες «ψαριές» εντός των ορίων και κοντά στις ΘΠΠ.

¹ Ένα ζήτημα που παραμένει άλυτο είναι ο τρόπος διάκρισης της αλιείας αυτοσίτησης από την αλιεία για καθαρά ψαχαγωγικούς λόγους.

Η επιτυχία των ΘΠΠ από πλευράς προσέλκυσης αλιείων και τουριστών ενδέχεται να προκαλέσει συγκρούσεις μεταξύ διαφόρων τομέων, με εμπλοκή, μεταξύ άλλων, ερασιτεχνών και επαγγελματιών αλιείων, αυτοδύτων και σκαφών περιήγησης, αλλά και να βλάψει το θαλάσσιο περιβάλλον. Έντονη είναι η συζήτηση γύρω από το κατά πόσον οι επαγγελματίες της μικρής παράκτιας αλιείας πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα πρόσβασης στις ΘΠΠ και στους πόρους που αυτές προσφέρουν με τους ερασιτέχνες αλιείς.

Οι περισσότερες ΘΠΠ πολλαπλής χρήσης της περιοχής επιτρέπουν τη ρυθμισμένη ερασιτεχνική αλιεία εντός των ορίων τους. Παρόλα αυτά, η ερασιτεχνική αλιεία σε όλες της τις μορφές θεωρείται ως δραστηριότητα αφαίρεσης πόρων και, ως εκ τούτου, δεν είναι πάντοτε συμβατή με την προστασία των χαρακτηριστικών του οικοσυστήματος και της άγριας φύσης.

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ: ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η αλιεία στην Μεσόγειο βρίσκεται αντιμέτωπη με σοβαρές προκλήσεις: το 80% χονδρικά του συνόλου των αξιολογηθέντων αποθεμάτων βρίσκεται πέραν των βιολογικών ορίων ασφαλείας, τα αλιεύματα μειώνονται και οι επαγγελματικοί αλιευτικοί στόλοι σε όλη τη Μεσόγειο συρρικνώνονται. Η ερασιτεχνική αλιεία ενδέχεται να επιτείνει την κατάσταση αυτή με διάφορους τρόπους.

Η ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΧΘΥΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Έχει καταδειχθεί ότι η ερασιτεχνική αλιεία συνιστά παγκοσμίως σημαντικό συντελεστή της θνησιμότητας των αλιευμάτων. Η μη συμπερίληψη των εκτιμήσεων που αφορούν τις ποσότητες ερασιτεχνικών αλιευμάτων στις εκτιμήσεις αποθεμάτων ενδέχεται να καταστήσει το περιεχόμενο των τελευταίων ανακριβές και να οδηγήσει σε λανθασμένες συστάσεις περί διαχείρισης της αλιείας.

Παρόλο που δεν υπάρχουν συγκεντρωτικά δεδομένα, η ΕΕ εκτιμά ότι σε γενικές γραμμές η ερασιτεχνική αλιεία αντιστοιχεί σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% της συνολικής αλιευτικής παραγωγής. Η παράνομη αλιεία, εξάλλου, συνιστά έναν ακόμα παράγοντα πίεσης των αλιευτικών πόρων. Το πρόβλημα αυτό υφίσταται στις περισσότερες παράκτιες περιοχές και ΘΠΠ.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΕΙΔΗ ΙΧΘΥΩΝ

Τα ευάλωτα είδη συνιστούν συνολικά σχεδόν το 20% των ερασιτεχνικών αλιευμάτων στις παράκτιες περιοχές (συμπεριλαμβανομένων των ΘΠΠ) της δυτικής Μεσογείου. Ορισμένες από τις ερασιτεχνικές μεθόδους αλιείας (π.χ. το ψαροτούφεκο, το ψάρεμα με καλάμι jigging και με συρτή) στοχεύουν σε είδη - κυρίως μεγαλύτερου μεγέθους² και υψηλότερης οικονομικής αξίας - που τα εκμεταλλεύονται και οι παράκτιοι αλιείς. Πολλά από αυτά τα είδη - π.χ. ο ροφός (*E. marginatus*), ο σκορπιός (*S. Scrofa*) και το λυθρίνι (*P. erythrinus*) - κινδυνεύουν με εξαφάνιση και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (όπως, για παράδειγμα, οι Συμβάσεις της Βαρκελώνης, της Βέρνης και της Ουάσιγκτον), ειδική νομοθεσία (όπως η Οδηγία περί Οικοτόπων της ΕΕ) και καταλόγους ειδών προς εξαφάνιση (όπως για παράδειγμα

² Τα μεγαλύτερα ψάρια ωστόσο, τείνουν να γεννούν αυγά και προνύμφες μεγαλύτερης ποσότητας και καλύτερης ποιότητας και συνεπώς να παράγουν περισσότερους απογόνους. Εναλλακτικά, στην περίπτωση των αμφίφυλων ειδών διαταράσσεται η δημογραφική δομή του πληθυσμού, καθώς το μεγαλύτερο φύλο αλιεύεται σε δυσανάλογα μεγαλύτερο βαθμό, με αποτέλεσμα το είδος να διατρέχει κίνδυνο εξάπιας έλλειψης ωαρίων ή σπέρματος.

η Κόκκινη Λίστα της Διεθνούς Ενώσεως Προστασίας της Φύσης (IUCN).

Η ερασιτεχνική αλιεία έχει, εξάλλου, και άλλες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Ειδικότερα:

- **Διαταραχή των τροφικών αλυσίδων:** Ορισμένα είδη ιχθύων που κυνηγούν οι ερασιτέχνες αλιείς είναι είδη ρυθμιστές των θαλασσίων οικοσυστημάτων, καθώς βοηθούν στον έλεγχο του πολλαπλασιασμού άλλων ειδών, όπως οι αχινοί.
- **Αλίευση και απελευθέρωση, και ευημερία των ιχθύων:** Ορισμένες τεχνικές χειρισμού ενδέχεται να προκαλέσουν υπέρμετρο στρες και να οδηγήσουν στον θάνατο των ιχθύων που εμπλέκονται σε αυτές.
- **Δυνητική εισαγωγή εξωτικών ειδών που χρησιμοποιούνται ως δόλωμα:** Η αγορά δολωμάτων προσφέρει πληθώρα ειδών που έχουν παραχθεί ή συλλεχθεί σε άλλα μέρη του κόσμου. Οι ερασιτέχνες αλιείς της Μεσογείου συνηθίζουν να χρησιμοποιούν ζωντανά εξωτικά είδη ως δόλωμα. Το έμβιο υλικό μπορεί να οδηγήσει σε εκτοπισμό των ενδημικών ειδών αλλάζοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, τη δομή της τροφικής αλυσίδας.
- **Δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του αλιευτικού εξοπλισμού που χάνεται ή εγκαταλείπεται στη θάλασσα:** Οι πετονιές και τα δίχτυα ενδέχεται να παραμείνουν στη στήλη ύδατος υπό μορφή απορριμμάτων στον πυθμένα της θάλασσας για πολλά χρόνια, εξακολουθώντας, μάλιστα, να παγιδεύουν ψάρια, ιδιαίτερα σε βραχώδεις οικοτόπους, γεγονός που αυξάνει τη θνησιμότητα τόσο των ειδών-στόχων, όσο και εκείνων που δεν αποτελούν στόχο. Επιπλέον, ο εξοπλισμός αυτός ενδέχεται να λειτουργήσει διαβρωτικά σε μαλακούς, αλλά και σκληρούς οικοτόπους.
- **Πρόκληση βλαβών σε ευαίσθητους οικοτόπους:** Τα αρνητικά φαινόμενα που παρατηρούνται είναι τα εξής τρία: 1) Πάτημα των συλλεκτών οστρακοειδών και των ψαράδων με καλάμι πάνω στα βράχια, γεγονός που ενδέχεται να έχει, εν μέρει τουλάχιστον, προκαλέσει την εξαφάνιση ορισμένων ειδών φαιοφύκης (*Cystoseira*) από τις παράκτιες περιοχές. 2) Ακούσια επαφή των ψαροτουφεκάδων με οργανισμούς με σταθερή πρόσφυση - ιδιαίτερα οι άπειροι ψαροτουφεκάδες τείνουν να έρχονται συχνότερα σε επαφή με κοραλλιογενείς σχηματισμούς. 3) Αγκυροβόληση σκαφών σε λιβάδια Ποσειδωνίας - οι συμβατικές αλυσίδες πρόσδεσης ενδέχεται να καταστρέψουν το περιβάλλον με το οποίο έρχονται σε επαφή καθώς τρίβουν το υπόστρωμα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΠΙΕΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΝΤΑΣΗΣ ΤΟΥΣ.

ΠΙΕΣΗ	ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ	ΟΜΑΔΑ/ΟΙΚΟΤΟΠΟΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ	ΕΝΤΑΣΗ
Υπερεκμετάλλευση τρωτών ειδών	Ανεπαρκής ανάκαμψη πληθυσμού	Διαφορετικά τρωτά είδη, π.χ. ροφός	Υψηλή
Πρόσθετη θήρευση	Διαταραχή της τροφικής αλυσίδας	Αχινός σε παράκτιους οικοτόπους	Χαμηλή
Επαφή με τις άγκυρες των σκαφών και σύρσιμο/ καταπάτηση ευαίσθητων οικοτόπων	Υποβάθμιση οικοτόπων	Φαιοφύκη (<i>Cystoseira</i>) και κοραλλιογενείς σχηματισμοί, καθώς και λιβάδια Ποσειδωνίας	Υψηλή
Αλίευση και απελευθέρωση	Αυξημένη θνησιμότητα	Ιχθύες γενικά	Μέση
Εξωτικά είδη	Διαταραχή του οικοσυστήματος	Όλα τα είδη παράκτιων οικοτόπων	Μέση
Αλιευτικός εξοπλισμός που χάνεται ή εγκαταλείπεται στη θάλασσα	Ρύπανση/άδηλη αλιεία	Όλα τα είδη θαλασσίων οικοτόπων	Υψηλή

ΕΝΑΕΡΙΑ ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ ΤΗΣ ΒΑΛΕΤΑ ΜΕ ΠΛΗΘΩΡΑ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ

© MALTERSE ROBINSON ROBINSON / SHUTTERSTOCK

Ο ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΠΠ

ΨΑΡΟΤΟΥΦΕΚΑΣ ΣΤΗΝ ΘΠΠ ΤΗΣ COTE AGATHOISE
© MATHIEU FOULQUIÉ

Αντίθετα με την επαγγελματική αλιεία, η ερασιτεχνική αλιεία στην ΕΕ εξακολουθεί σε μεγάλο βαθμό να βρίσκεται υπό εθνικό έλεγχο, αν και τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αυξανόμενη τάση υπαγωγής της στη νομοθεσία περί αλιείας της ΕΕ. Το 2009, ο Κανονισμός της ΕΕ 1224/2009 περί Ελέγχου της Αλιείας συμπεριέλαβε ένα κεφάλαιο για την ερασιτεχνική αλιεία. Ειδικότερα, το άρθρο 55 του κανονισμού ορίζει ότι «τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η ερασιτεχνική αλιεία στην επικράτειά τους και στα κοινοτικά ύδατα, διεξάγεται κατά τρόπο συμβατό με τους στόχους και τους κανόνες της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής».

- Συνιστάται ιδιαίτερα η ανάπτυξη **εθνικών συστημάτων αδειοδότησης** ώστε να αξιολογηθεί αποτελεσματικότερα ο αριθμός των ερασιτεχνών αλιέων (μεταξύ άλλων παραμέτρων).
- Το σύστημα αδειοδότησης πρέπει να περιλαμβάνει **ρήτρα υποχρεωτικής δήλωσης του συνόλου των αλιευμάτων**, καθώς τα στοιχεία αυτά είναι απολύτως απαραίτητα για την ακριβή γνώση της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων, όπως και τη σαφή αποτίμηση του ποσοστού των αλιευμάτων που αντιστοιχεί στην ερασιτεχνική αλιεία σε σύγκριση με την επαγγελματική αλιεία.
- **Συστήματα παρακολούθησης των οικολογικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της ερασιτεχνικής αλιείας** πρέπει να εφαρμοστούν από όλα τα κράτη της Μεσογείου Θάλασσας.
- Θα πρέπει να διερευνηθεί η πιθανότητα επιβολής τέλους ερασιτεχνικής αλιείας ως αποτελεσματικού μηχανισμού βιώσιμης διαχείρισης. Τα τέλη αυτά θα συμβάλουν στην άμβλυση των περιβαλλοντικών συνεπειών της ερασιτεχνικής αλιείας, καλύπτοντας το κόστος διαχείρισης και, κυρίως, το κόστος των μέτρων ελέγχου.
- Σε περίπτωση υπερβολικά υψηλής αλιευτικής προσπάθειας, ίσως απαιτείται εφαρμογή **μέτρων διαχείρισης** σε εθνικό επίπεδο και ιδιαίτερα στις ΘΠΠ, όπως, μεταξύ άλλων, ο περιορισμός των αλιευμάτων ή η απαγόρευση συγκεκριμένων αλιευτικών μεθόδων που επηρεάζουν αρνητικά ορισμένα ευάλωτα είδη όπως τα ροφοειδή *Epinerhelus spp.*, η πίγγα (*Mycteroperca rubra*) και ο συκιός (*Sciaena umbra*).

Οι κατά τόπους δημόσιες αρχές και η τοπική διοίκηση μπορούν επίσης να δράσουν αποτελεσματικά υπέρ της υλοποίησης πρωτοβουλιών με σκοπό την παρακίνηση και υποστήριξη των ερασιτεχνών αλιέων ώστε να υιοθετήσουν πιο βιώσιμες πρακτικές. Σε τοπικό επίπεδο, οι ΘΠΠ έχουν γενικά την ισχύ που είναι απαραίτητη για τη ρύθμιση της ερασιτεχνικής αλιείας από κοινού με άλλους δημόσιους φορείς, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ως εργαστήρια βιώσιμης ανάπτυξης. Ο διαχωρισμός μιας ΘΠΠ σε ζώνες μπορεί, για παράδειγμα, να αποτελέσει εργαλείο-κλειδί για τη βιώσιμη διαχείριση της ερασιτεχνικής αλιείας που διεξάγεται εντός των ορίων της τελευταίας, καθώς το μέτρο μπορεί να περιλάβει, μεταξύ άλλων, και τον χαρακτηρισμό ζωνών απαγόρευσης της αλιείας. Η πρωτοβουλία έναρξης διαλόγου με τους εκπροσώπους των ερασιτεχνών αλιέων είναι, επίσης, ζωτικής σημασίας στο πλαίσιο της υλοποίησης δράσεων διαχείρισης.

Οι συστάσεις που ακολουθούν αφορούν τους φορείς διαχείρισης ΘΠΠ: στόχος των συστάσεων είναι η αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων τόσο σε είδη στόχο, όσο και σε είδη που δεν αποτελούν στόχο, καθώς και στους θιγόμενους οικοτόπους· η μείωση των τριβών με άλλους τομείς· και η μεγιστοποίηση των οικονομικών οφελών που παρέχουν οι ΘΠΠ.

- Η **παρακολούθηση**³ συνιστά ένα από τα σημαντικότερα σημεία αφετηρίας της καταγραφής και ποσοτικοποίησης τόσο του αριθμού των ερασιτεχνών αλιέων, όσο και των επιπτώσεων της δραστηριότητάς τους. Η τακτική υλοποίηση τέτοιων μελετών είναι απαραίτητη για την κατανόηση, όχι μόνο των επιπτώσεων της ερασιτεχνικής αλιείας για τις θαλάσσιες κοινότητες, αλλά και των οικονομικών και κοινωνικών οφελών που παράγει η εν λόγω δραστηριότητα. Τα συγκεντρωτικά στοιχεία των εν λόγω μελετών δύνανται να συμβάλλουν στον καθορισμό της φέρουσας ικανότητας των ΘΠΠ, αλλά και στην ανάπτυξη μέτρων με επιστημονική βάση που θα διασφαλίσουν τη βιώσιμη ερασιτεχνική εκμετάλλευση της θάλασσας.
- Σε χώρες όπου δεν υφίσταται σύστημα αδειοδότησης, οι φορείς διαχείρισης των ΘΠΠ μπορούν δυνητικά να **εκδίδουν οι ίδιοι άδειες** σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται. Εφόσον είναι εφικτό, οι ΘΠΠ πρέπει να επιβάλουν υποχρεωτικό σύστημα αδειοδότησης των αλιέων που επιθυμούν να ψαρεύουν εντός των ορίων τους, ιδιαίτερα, δε, σε χώρες όπου δεν υπάρχει εθνικό σύστημα αδειοδότησης.
- Για να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα των **προγραμμάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης**, καλό είναι οι φορείς διαχείρισης των ΘΠΠ να απευθύνονται, στο πλαίσιο των εκστρατειών ευαισθητοποίησής τους, σε όλους τους εμπλεκόμενους, κυρίως βέβαια στους εκπροσώπους των ερασιτεχνών αλιέων, αλλά και σε εξειδικευμένα καταστήματα και στις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Η σύνταξη και εφαρμογή κωδικών ή χαρτών καλών πρακτικών σε συμμετοχική βάση μπορεί επίσης να συμβάλει στη δέσμευση των ερασιτεχνών αλιέων. Τα εν λόγω κείμενα μπορούν να διανέμονται στους ενδιαφερόμενους ή ακόμα και να υπογράφονται από αυτούς εν είδει «δεοντολογικού» συμβολαίου.
- Η τακτική επιτήρηση των χρηστών εντός και γύρω από τα ύδατα των ΘΠΠ είναι ο πλέον αποτελεσματικός τρόπος εξασφάλισης της επιβολής των κανονισμών και της πρόληψης της λαθραλιείας.
- Συνιστάται, επίσης, η εμπλοκή των ερασιτεχνών αλιέων και άλλων ενδιαφερόμενων, όπως **οι αυτοδύτες και ιδιαίτερα οι αλιείς μικρής παράκτιας αλιείας, στη διαχείριση των ΘΠΠ**.
- Οι φορείς διαχείρισης των ΘΠΠ μπορούν, σε περίπτωση υπερβολικά υψηλής αλιευτικής προσπάθειας, να **υλοποιούν διάφορα είδη διαχειριστικών μέτρων**. Οι περιορισμοί αυτοί μπορούν να λάβουν μορφή, μεταξύ άλλων, απαγόρευσης της νυχτερινής αλιείας, περιορισμού της ποσότητας των αλιευμάτων ώστε να μειωθεί η αλιευτική προσπάθεια (π.χ. επιβολή ορίων αλιευμάτων σε αριθμό ψαριών ή βάρους, περιορισμό του αριθμού των καλαμιών ανά αλιέα ή ανά σκάφος, μικρότερη διάρκεια πόντισης κ.λπ.), επιβολή ελάχιστου μεγέθους εκφόρτωσης (διαφορετικού από ό,τι ισχύει για αλιεύματα εκτός ΘΠΠ), απαγόρευση συγκεκριμένου αλιευτικού εξοπλισμού (συνήθως του ψαροτούφεκου, των καλαμιών jiggging και των ηλεκτρικών μουλινέ), καθώς και απαγόρευση των διαγωνισμών.

³ Η έκδοση της MedPAN για την ερασιτεχνική αλιεία στις ΘΠΠ της Μεσογείου Θάλασσας παρέχει εμπειρισιατική ανασκόπηση των τεχνικών παρακολούθησης

Το πρόγραμμα PHAROS4MPAs ερευνά το πώς επηρεάζονται οι ΘΠΠ της Μεσογείου από τις δραστηριότητες της διαρκώς αναπτυσσόμενης Γαλάζιας Οικονομίας και παρέχει στους εμπλεκόμενους σε περιφερειακό επίπεδο μια σειρά πρακτικών συστάσεων όσον αφορά την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τους κυριότερους τομείς της εν λόγω οικονομίας. Μέσω της ενθάρρυνσης της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των δικτύων ΘΠΠ αλλά και μεταξύ κράτους, βιομηχανίας και άλλων εμπλεκομένων, το πρόγραμμα PHAROS4MPAs στοχεύει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των ΘΠΠ και στην καλύτερη προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων σε όλη τη Μεσόγειο Θάλασσα.

Για περισσότερες λεπτομέρειες ανατρέξτε στο πλήρες κείμενο της έκθεσης στην ηλεκτρονική διεύθυνση

<https://pharos4mpas.interreg-med.eu>

Υπεύθυνη επικοινωνίας: Catherine Piante – WWF France - cpiante@wwf.fr

Δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2019 στα αγγλικά και τον Ιανουάριο 2020 στα ελληνικά από το φορέα PHAROS4MPAs.

© PHAROS4MPAs.

Με την επιφύλαξη παντός νόμιμου δικαιώματος. Σε κάθε αναπαραγωγή, μέρους ή του συνόλου του παρόντος, πρέπει να αναφέρεται ο τίτλος και να αναγνωρίζεται ο προαναφερθείς εκδότης ως κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Αλίευση μαγιάτικου (*Seriola dumerili*) από σκάφος αλίευσης μεγάλων αλιευμάτων © BULENTEVREN / SHUTTERSTOCK

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ: Αλιεία με συρτές από σκάφος με πολλαπλό εξοπλισμό © LUNAMARINA / SHUTTERSTOCK

Project co-financed by the European Regional Development Fund

